سه‌شنبه ۲۱ اسفند ۱۴۰۳
شماره ۴۳۷۵
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

دانشگاه آزاد در شیوهٔ جدید دفاع دانشجویان دکتری به دنبال تقویت پژوهش‌های حل مسئله است

رساله در خدمت جریان ملی دانش

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

پژوهش در مقطع دکتری یکی از پایه‌های اصلی رشد و توسعه علمی کشورهای پیشرفته شناخته می‌شود. این مرحله از تحصیلات تکمیلی، علاوه بر اینکه فرصت نوآوری و تولید علم را برای دانشجویان فراهم می‌کند، نقش کلیدی در انتقال دانش و فناوری به صنعت و جامعه نیز دارد. درواقع دانشجویان دکتری با انجام پژوهش‌های فناورانه، می‌توانند مسائل پیچیده علمی و مشکلات صنایع را حل کنند و به نیازهای جامعه پاسخ دهند. اهمیت این پژوهش‌ها زمانی بیشتر می‌شود که به نقشی که آن‌ها در پیشرفت فناوری و بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی دارند توجه کنیم.

دانشگاه آزاد اسلامی از سال ۱۳۹۶، مأموریت جدیدی برای خود تعریف و ریل‌گذاری جدیدش را به سمت دانشگاه کارآفرین و حل مسئله تغییر داد. همان زمان نیز نظام موضوعات پژوهشی را در راستای کنشگری فعالانه در مواجهه با مسائل پیچیده و چندوجهی ملی طراحی و قرار شد با این تغییر رویکرد یک اتفاق مهم رقم بخورد و آن هم پاسخگویی به نیازهای واقعی جامعه و تولید دستاوردهای علمی بود که در نهایت به خیزش علمی کشور کمک می‌کرد؛ بنابراین از همان زمان استفاده از پتانسیل دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای حل مشکلات جامعه و صنعت در دستور کار دانشگاه قرار گرفت، زیرا دکتر طهرانچی دانشجویان تحصیلات تکمیلی را «اتاق فکری» می‌داند که می‌توانند نقش مناسبی در حل مشکلات کشور داشته باشند.

آذرسال ۹۷ رؤیای حل چالش‌های جامعه و صنعت به وسیله پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دکتری در این دانشگاه رنگ واقعیت به خود گرفت و از «طرح پایش» رونمایی شد. خرداد سال ۹۸ این طرح با ابلاغ «دستورالعمل اجرایی نظام پایش آزاد به واحدها و مراکز دانشگاهی» وارد فاز اجرایی خود شد. پاییز همان سال هم بخشنامه‌ای ابلاغ شد تا بر اساس آن تمام پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی به پروژه‌های مسئله محور و مورد نیاز جامعه هدایت شوند. درواقع قرار شد با طرح پایش، ظرفیت عظیم پایان‌نامه‌های دانشگاه آزاد در خدمت حل مسائل ملی کشور قرار گیرد و یک نوع همگرایی و هم‌افزایی میان نتایج این پژوهش‌ها در سطح دانشگاه آزاد ایجاد شود.

تعریف استانداردهای پژوهشی برای دانشجویان دکتری

اما کار به همین‌جا ختم نشد و استانداردهای پژوهشی برای دانشجویان دکتری تعریف شد و دهم مردادماه امسال نیز بخشنامه «جامع پژوهشی پایان‌نامه و رساله دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های غیرپزشکی»، تدوین و توسط دکتر طهرانچی ابلاغ شد. مسئولان دانشگاه تلاش کردند در این بخشنامه استانداردهای پژوهشی لازم را برای دانشجویان خود تعریف کنند. بخشنامه‌ای که ابزار اصلی دانشگاه برای ارتقای کیفیت علمی و پژوهشی محسوب می‌شد و هدف اصلی‌اش، هدایت دانشجویان به سمت انجام پژوهش‌های کاربردی و حل نیازهای جامعه بود. از طریق این بخشنامه، دانشگاه به‌دنبال اطمینان از آن بود که تمام پژوهش‌ها دارای اصالت، نوآوری و کاربردهای عملی باشند. بخشنامه‌ای که مهم‌ترین هدفش افزایش اثربخشی پژوهش‌ها در راستای حل مسائل ملی کشور بود.

شیوه دفاع از رساله‌های دکتری هدفمند شد

حدود هفت‌ماه بعد از تدوین و ابلاغ این بخشنامه، قرار شد شیوه دفاع از رساله دکتری نیز تغییر کرده و در راستای حل مسائل ملی باشد. درواقع شیوه دفاع دانشجویان از رساله‌ها نیز هدفمند و قرار شد تأیید پیش‌دفاع و کنفرانس جایگزین ارائه دو مقاله برای دفاع از رساله دکتری شود. مسئولان دانشگاه تصمیم گرفتند این امتیاز را برای دانشجویان در نظر بگیرند که بتوانند به دو شکل از پایان‌نامه خود دفاع کنند. بر این اساس چهارم اسفند امسال متمم بخشنامه قبلی نیز با عنوان «متمم بخشنامه جامع پژوهشی رساله دکتری تخصصی غیرپزشکی: کفایت دستاوردهای علمی» از سوی دکتر محمدمهدی طهرانچی در راستای سند تحول و تعالی دانشگاه و در راستای کیفیت بخشی و کارآمدسازی پژوهشی تحصیلات تکمیلی و ایجاد ذخیره دانشی دانشگاه برای حل مسائل ملی و تولید محصول مورد نیاز کشور ابلاغ شد. هدف این بود که یک شیوه مستقل و جدا برای ارزیابی از رساله‌های دکتری در نظر گرفته شود، یعنی از این به بعد، فقط رساله‌هایی که در نشریات خارجی مقاله چاپ کرده باشند ارزیابی نمی‌شوند، بلکه در این بخشنامه علاوه بر شیوه مرسوم، شیوه جدید جهت دفاع از رساله دکتری تخصصی برای دانشجویان دانشگاه آزاد طراحی شده است.

اما چرا این اتفاق افتاد؟ از سال ۷۳-۷۲ جامعه علمی کشور به منظور ارزیابی دقیقی از پژوهش‌های دوره دکتری، داشتن دو مقاله خارجی را به‌عنوان شرط مطرح کرد. در همان دوره رشته‌های مهندسی و رشته‌های phd حوزه پزشکی و علوم انسانی به این شیوه پرداختند و علوم انسانی هم، وقتی دید در ارزیابی ناتوان است، مجلات فارسی را راه‌اندازی کرد و تلاشی نکرد که مجلات فارسی در سطح بین‌المللی رواج پیدا کند. درواقع در آن زمان اصالت پایان‌نامه از طریق چاپ مجلات محک‌زده می‌شد. این درحالی است که دکتر طهرانچی معتقد است رساله دکتری برای تقویت جریان تولید مقاله نیست، بلکه یک عملکرد نوآورانه، خلاقانه و بدیع است که اگر به‌درستی هدایت شود به تولید مقاله نیز منجر می‌شود.

این درحالی است که به‌گفته دکتر طهرانچی این روزها بازار مقالات کاذب شده‌اند؛ بازاری که آفت ژورنال‌های ملی و خارجی محسوب می‌شوند. به همین دلیل بود که دانشگاه آزاد به دلیل اهمیت‌دادن به بدیع بودن رساله دکتری و اهمیت آن، نظام پیش‌دفاع را راه‌اندازی و دو شیوه متفاوت برای دفاع از رساله در نظر گرفت.

دو شیوه متفاوت برای دفاع از رساله؛ چاپ مقاله یا نظام پایش آزاد

شیوه اولی که مسئولان دانشگاه برای دفاع از رساله‌های دکتری دانشجویان دکتری در نظر گرفته‌اند همان شیوه مرسوم قدیمی است. این شیوه با عنوان «دفاع با شیوه مرسوم» شناخته می‌شود و مبتنی‌بر استخراج و چاپ مقاله است. در این شیوه دانشجو بعد از احراز شرایط لازم ابتدا پیش‌دفاع خود را انجام می‌دهند و اگر کفایت لازم را کسب کند، می‌تواند از رساله پایانی خود نیز دفاع کند. در این شیوه دانشجو ملزم نیست عنوان رساله خود را از نظام پایش دانشگاه آزاد اسلامی انتخاب کند اما اگر درصورت این انتخاب و کسب تطابق نهایی مطابق بخشنامه امتیاز مثبت دریافت می‌کنند.

شیوه دوم یا همان شیوه جدیدی که مسئولان به‌تازگی آن را طراحی کرده‌اند با عنوان «دفاع با شیوه نظام پایش آزاد» شناخته می‌شود. در این شیوه دانشجو می‌تواند عنوان و زمینه رساله خود را از زمینه‌های پژوهشی موجود در نظام موضوعات یک برنامه علمی انتخاب کند. بعد از انتخاب عنوان رساله خود از نظام پایش آزاد، اگر بتواند تطابق اولیه را به‌دست آورد، می‌تواند وارد مرحله بعد یعنی همان پیش‌دفاع و سپس دفاع نهایی شود. مسئولان دانشگاه این رویکرد جدید را برای همگرایی بیشتر بین پژوهش‌های تحصیلات تکمیلی و حل مسائل ملی طراحی شده است.

آن طور که محمد علی‌اکبری، معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد به «فرهیختگان» گفته در گذشته دانشجویان مجبور بودند پنج امتیاز دریافت و یک‌سری مقالات خاص چاپ کنند اما در بخشنامه جدید تمام این شرایط برداشته شده و تنها شرط این است که رساله دانشجو در راستای برنامه علمی باشد.

مسئولان دانشگاه آزاد به دانشجویانی که شیوه دوم را برای دفاع از رساله خود انتخاب کنند این فرصت را داده‌اند که اگر از ادامه مسیر در شیوه نظام پایش آزاد منصرف شدند، بتوانند با همان شیوه مرسوم قبلی به ادامه تحصیل و اتمام فرایند پژوهشی خود بپردازد.

البته دانشجویانی که در سال‌های گذشته عنوان و زمینه رساله دکتری تخصصی خود را از زمینه‌های پژوهشی نظام موضوعات یک برنامه علمی انتخاب و پروپوزال خود را تصویب کرده و تطابق اولیه گرفته‌اند نیز می‌توانند از شیوه نظام پایش آزاد برای دفاع اقدام کنند.

پذیرش اولیه مقاله در کنفرانس‌های معتبر؛ شرط لازم برای شرکت در پیش‌دفاع

دانشجویان برای آنکه بتوانند در پیش‌دفاع متمرکز شرکت کنند باید شرایطی را رعایت کرده باشند. علی‌اکبری در این خصوص گفت: «دانشجو در گام اول برای رساله خود یک تطابق اولیه دریافت می‌کند، وقتی تطابق اولیه دریافت کرد باید بتواند مقاله‌ای را ارائه کند که این مقاله در کنفرانس برنامه علمی پذیرفته شود؛ بنابراین شرط و گام اول، پذیرش اولیه مقاله در کنفرانسی است که تحت‌حمایت برنامه علمی دانشگاه باشد. در گام دوم دانشجو درخصوص آن مقاله سخنرانی خواهد کرد و یک هیئت داوران در کنفرانس، سخنرانی موردنظر را بررسی و ارزشیابی می‌کند. اگر کمیته علمی یا همان هیئت داوران به سخنرانی موردنظر نمره قبولی داد مرحله یا گام سوم آغاز می‌شود. در گام سوم، مقاله پذیرش‌شده توسط کمیته علمی باید در یک مجله به‌عنوان یک Issue number (شماره خاص) چاپ شود و بعد از آن که مقدمات چاپ انجام شد دانشجو می‌تواند به مرحله پیش‌دفاع وارد شده و پیش‌دفاع را خود انجام دهند. به عبارت بهتر پذیرش اولیه از نشریه‌ای که با کنفرانس ارتباط دارد لازم و ضروری است. درواقع کنفرانس با یک مجله ارتباط برقرار کرده و به آن مجله می‌گوید یک‌سری مقالات را پذیرفته‌ایم که این مقالات را برای پذیرش اولیه برای شما ارسال می‌کنیم. اگر پذیرش اولیه توسط آن مجله انجام شد، دانشجو می‌تواند پیش‌دفاع خود را انجام داده و بعد از پذیرش نهایی می‌تواند دفاع نهایی خود را انجام دهد.»

معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد درباره کنفرانس‌ها گفت: «گستره کنفرانس‌ها همان کنفرانس‌هایی است که برنامه علمی دانشگاه برگزار می‌کند؛ در واقع این کنفرانس‌ها باید حتماً توسط دبیرخانه برنامه علمی در طرح پایش برگزار شود.»

کسب نمره قابل‌قبول از هیئت داوری جلسه سخنرانی کنفرانس یکی دیگر از شروطی است که دانشجو برای شرکت در پیش‌دفاع آن را داشته باشد. معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد درباره هیئت داوری توضیح می‌دهد: «وقتی یک کنفرانس مورد تأیید برنامه علمی باشد و به تأیید شورای‌عالی نظام پایش آزاد رسیده باشد، یک کمیته علمی تعیین می‌کنیم که این کمیته هم بر سخنرانی‌ها و هم بر مقالات ارائه شده نظارت خواهد داشت.»

او افزود: «در روال عادی کنفرانس‌ها ما به دانشجو اعلام می‌کردیم اگر مقاله چاپ شده داشته باشید، به‌طور مثال یک امتیاز به شما می‌دهیم. اما در کنفرانسی که مورد تأیید شورای‌عالی نظام پایش آزاد باشد، دانشجو می‌تواند پیش‌دفاع و دفاع خود را انجام دهد.» به گفته علی‌اکبری مدل جدید بسیار دقیق‌تر است، زیرا مقالات چندین بار بررسی خواهند شد.

مقالات دانشجویان باید در کدام نشریات منتشر شود؟

اما نحوه انتخاب نشریاتی که قرار است مقاله به آن‌ها ارسال شود یا همان نشریات پشتیبان چیست؟ علی‌اکبری به این سؤال پاسخ داد و گفت: «نشریات را ما انتخاب می‌کنیم، یعنی کمیته علمی کنفرانس، نشریه موردنظر را به ما پیشنهاد داده و می‌گوید من فلان کنفرانس را در حوزه انرژی برگزار می‌کنم، پشتیبان آن فلان مجله است. بعدازاین که کنفرانس برگزار و Lecture ارائه شد و پذیرش داوران را دریافت کرد، مقاله را برای نشریات پشتیبان فرستاده و به آن مجله اعلام می‌کنیم که این مقاله پذیرفته شده و از آن می‌خواهیم مقاله را بررسی کرده تا دانشجو بتواند پذیرش اولیه را دریافت کند.»

اما از دیگر شرایط لازم برای شرکت در پیش‌دفاع متمرکز این است که ارکان کنفرانس و محورهای آن به پیشنهاد مجری برنامه علمی و تأیید شورای‌عالی نظام پایش آزاد تعیین شود. اعضای هیئت داوری هر جلسه سخنرانی کنفرانس نیز برحسب موضوع و محور هر جلسه به پیشنهاد کمیته علمی کنفرانس تعیین می‌شوند. کنفرانس‌های قابل اجرا ذیل هر برنامه علمی نیز در سامانه پژوهشیار اطلاع‌رسانی می‌شود. اما درخصوص نشریات باید گفت نشریاتی می‌توانند به‌عنوان پشتیبان کنفرانس انتخاب شوند که حتماً به تأیید شورای‌عالی نظام پایش آزاد رسیده باشند و هر نشریه‌ای امکان این که نشریه پشتیبان باشد را ندارد. تمام مکاتبات در خصوص برگزاری کنفرانس‌های ذیل برنامه علمی نیز با دبیرخانه نظام پایش آزاد صورت می‌گیرد. مقالات پذیرفته‌شده برای چاپ در نشریه پشتیبان می‌توانند در شماره ویژه آن چاپ شوند. اگر دانشجو در پیش‌دفاع متمرکز کفایت لازم را کسب نکند باید مانند سایر دانشجویان مجدداً در پیش‌دفاع متمرکز شرکت کند تا به مرحله کفایت برسد.

شرایط لازم برای دفاع نهایی چیست؟

از مرحله اولیه یعنی شرکت در پیش‌دفاع متمرکز که گذر کنیم باید دید شرایط لازم برای دفاع نهایی چیست؟ یعنی دانشجویان دوره دکتری تخصصی با شیوه نظام پایش آزاد پس از قبولی در پیش‌دفاع متمرکز با چه شرایطی می‌توانند دفاع نهایی خود را انجام دهند؟ شرط اول این است که مقاله ارائه شده در کنفرانس در نشریه پشتیبان پذیرش نهایی شده باشد. پذیرش نهایی مقاله در نشریه پشتیبان مجزا از شرط پیش‌دفاع و تکمیل‌کننده فرایند احراز شرایط لازم جهت دفاع نهایی است.

امور مربوط به پیگیری چاپ مقاله در نشریه پشتیبان کنفرانس پس از برگزیده شدن برعهده دانشجو است. دفاع نهایی از رساله معادل دریافت تطابق نهایی است که به‌صورت خودکار در سامانه انجام شده و از امتیاز آن برخوردار می‌شوند.

هدفمندی رساله‌ها؛ مقصد نهایی دانشگاه

شاید برای خیلی از دانشجویان این سؤال مطرح باشد که در شیوه جدید آیا کار دانشجو سخت‌تر خواهد شد؟ علی‌اکبری به این سؤال پاسخ داد: «ما قصد نداریم کار دانشجو را سخت‌تر یا آسان‌تر کنیم، بلکه هدفمندی رساله‌ها، مقصد نهایی ماست. در این شیوه مقالات و رساله‌های دانشجو را در راستای برنامه علمی خواهیم برد تا در راستای چالش‌های کشور باشد.»

او خطاب به دانشجویان گفت: «هر زمانی که دانشجو احساس کند در شیوه جدید از نظر مالی یا از نظر زمان با مشکل مواجه می‌شود، می‌تواند به روال قبل کار دفاع خود را انجام دهد و ما هیچ محدودیتی برای این کار نداریم اما دانشجویی بتواند این کار را انجام دهد در زمان، کیفیت و هزینه او صرفه‌جویی می‌شود.»

دانشجویانی که با این شیوه دفاع انجام دهند درجه توصیفی رساله آن‌ها مطابق جدول زیر خواهد بود:

نحوه ارزیابی درجه توصیفی رساله دکتری تخصصی

امتیاز کسب‌شده از دستاوردهای پژوهشی	نمره رساله اخذ شده در جلسه دفاع	درجه توصیفی رساله (نهایی)
کسب هر امتیاز	کمتر از ۱۶	غیرقابل‌قبول
۲/۵ تا ۳ امتیاز	۱۶ تا ۱۸ و مساوی آن	خوب
۲/۵ تا ۳ امتیاز	بالاتر از ۱۸ تا ۲۰ و مساوی آن	بسیار خوب
بالاتر از ۳	۱۶ تا ۱۸ و مساوی آن	بسیار خوب
بالاتر از ۳	بالاتر از ۱۸ تا ۲۰ و مساوی آن	عالی

مدرک موقت: آقای خلیل عابد حوض سرخی فرزند: علی دارای شماره شناسنامه ۶۵۱ و کدملی: ۰۷۰۱۷۲۰۳۳۶ صادره : تربت‌حیدریه رشته: مهندسی عمران-عمران صادره از دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشمر به شماره گواهی موقت ۲۱۲۰۰۴۴۷۲ مفقود گردیده و فاقد اعتبار است. از یابنده تقاضا می‌شود گواهینامه مذکور را به آدرس: خراسان رضوی شهرستان کاشمر دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشمر به صندوق پستی ۱۶۱ ارسال نماید.

خودروی پارس سفید مدل ۱۴۰۱ با شماره شهربانی ایران ۵۰، ۳۸۲ی۳۹ سرقت شده است، در صورت مشاهده با شماره ۰۹۱۲۲۲۸۰۱۹۲ تماس حاصل شود.

اصل دانشنامه کاردانی حسابداری (فوق‌دیپلم) سمیه صفار فرزند نعمت به کدملی ۶۱۸۹۲۰۴۲۶۰ صادره از ساوه از دانشگاه آزاد اسلامی واحد مامونیه به آدرس مامونیه- انتهای خیابان بلوار سردار سلیمانی مفقود و از درجه اعتبار ساقط است.

مدرک تحصیلی اینجانب حسین کفاشپور فرزند علی به شماره شناسنامه ۵۳۵ درمقطع کارشناسی رشته عمران صادره از دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌گردد اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه به نشانی مراغه - اتوبان شهید درخشی- دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه ارسال نماید.

مدرک تحصیلی اینجانب حسین کفاشپور فرزند علی به شماره شناسنامه ۵۳۵ درمقطع کاردانی رشته عمران صادره از دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌گردد اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه به نشانی مراغه - اتوبان شهید درخشی- دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه ارسال نماید.

دانشنامه پایان دوره کارشناسی پیوسته رشته ی مهندسی عمران - عمران اینجانب وحید رضائی جعفری فرزند حبیب‌الله با شماره شناسنامه ۹۵۰۹ صادره از واحد کرمان مفقود گردیده و فاقد اعتبار می باشد.

آگهی تغییرات شرکت سهامی خاص اندیشکده سیاست گذاری صنعتی امیرکبیر به شناسه ملی ۱۴۰۰۵۹۶۱۳۹۹ و به شماره ثبت ۴۹۴۳۳۵ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۱ تصمیمات ذیل اتخاذ شد سرمایه شرکت از مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰ ریال به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال منقسم به ۱۰۰۰ سهم ۵۰۰۰۰۰۰ ریالی بی نام عادی که تماما از طریق مطالبات حال شده افزایش یافت و ماده مربوطه در اساسنامه اصلاح و ذیل ثبت از لحاظ افزایش سرمایه در تاریخ فوق‌الذکر تکمیل و امضا گردیده است.
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران (۱۸۹۶۲۳۱)

مدرک تحصیلی (گواهی موقت) اینجانب عیسی دستمالچی بناب فرزند مجید به کدملی ۱۶۸۹۵۲۰۰۳۵ و شماره شناسنامه ۲۶۵ درمقطع کارشناسی رشته دبیری زبان انگلیسی صادره از دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌گردد اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه به نشانی مراغه - اتوبان شهید درخشی- دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه ارسال نماید.

مجری انحصاری تبلیغات دانشگاه آزاد اسلامی
کانون تبلیغاتی سپهر جوان
۰۹۳۹۸۸۸۸۶۹۹